

**MÚSICA
ANTIGA**

**1 DE JULIOL
FESTIVAL
BACHCELONA**

PROGRAMA DE MÀ

EN COPRODUCCIÓ AMB

FUNDACIÓ
BACHCELONA

JOHANN SEBASTIAN BACH
1685 Eisenach, Alemanya – 1750 Leipzig

CANTATA BWV 146
WIR MÜSSEN DURCH VIEL TRÜBSAL

Simfonia

Cor: *Wir müssen durch viel Trübsal in das Reich Gottes eingehen*

Ària contralt: *Ich will nach dem Himmel zu*

Recitatiu soprano: *Ach! wer doch schon im Himmel wär!*

Ària soprano: *Ich säe meine Zähren*

Recitatiu tenor: *Ich bin bereit, mein Kreuz geduldig zu ertragen*

Duet tenor i baix: *Wie will ich mich freuen, wie will ich mich laben*

Coral: *Denn wer selig dahin fährt or Freu dich sehr*

35

MOTET BWV ANH. 159
ICH LASSE DICH NICHT

5

CANTATA BWV 169
GOTT SOLL ALLEIN MEIN HERZE HABEN

Simfonia

Aiuroso contralt: *Gott soll allein mein Herze haben*

Ària contralt: *Gott soll allein mein Herze haben*

Recitatiu contralt: *Was ist die Liebe Gottes*

Ària contralt: *Stirb in mir, Welt, und alle deine Liebe*

Recitatiu contralt: *Doch meint es auch dabei*

Coral: *Du süÙe Liebe, schenk uns deine Gunst*

SOLISTES SALVAT BECA BACH

Mercedes Gancedo, soprano

Lara Theresa Morger, alto

Oriol Guimerà, tenor

Pau Armengol, baix

COR BZM – ACADÈMIA BACHCELONA

Marc Díaz, preparació

SOPRANOS: **Andrea Martí, Sara Sarroca, Maëlys Robinne, Marina Torra**

CONTRALTS: **Maria Bustorff, Paula Caminals, Marcel Jorquera, Helena Tajadura**

TENORS: **Alejandro López, Joel Padullés, Alberto Palacios, Matthew Thomson**

BAIXOS: **Albert Cabero, Joan Climent, Vincent De Soomer, Guillem Gascón**

BACHCELONA CONSORT

VIOLINS: **Maria Roca, Ignacio Ramal, Cecilia Clares, Alba Roca, Cristina Altemir, Meritxell Genís**

VIOLLES: **Núria Pujolràs, Jordi Armengol**

VIOLONCELS: **Hannah Freienstein, Frances Bartlett**

VIOLONE: **Oriol Casadevall**

OBOÈS: **Dani Ramírez, Katy Elkin**

TRAVERSO: **Marina Durany**

Daniel Tarrida, orgue

Shunske Sato, violí solista i director

En coproducció amb FESTIVAL BACHCELONA

Amb el suport de FUNDACIÓN SALVAT

En col·laboració amb IESMUC i CatMúsica

COMENTARI

per **Josep Maria Vilar**

El concert d'avui conté dues cantates i un motet de J. S. Bach, dos gèneres de la música luterana que –amb les passions– aquest autor va conrear de manera destacada a partir de 1723, en esdevenir *Kantor* de Sant Tomàs de Lepizig.

La Cantata BWV 146 fou composta vers el 1726 per al tercer diumenge després de Pasqua, i orquestrada per a quatre solistes, cor a quatre veus, flauta, dos oboès, oboè tenor, orgue, violins, viola i continu. Les lectures d'aquell diumenge donen peu a un text que contraposa el sofriment d'aquest món amb la joia que espera al creient en l'altre, que s'expressen respectivament en els tres primers moviments –i de manera especial al cor inicial, sobretot a través d'una harmonia densa i dissonant– i en els tres següents, fins a cloure amb un coral. Musicalment, la simfonia i el cor inicials deriven del Concert per a clavicèmbal en re m: el primer moviment dona lloc a la simfonia i el segon, al cor, amb una translació del clavicèmbal solista a l'orgue, que hi té un paper destacat.

A la simfonia i a la segona ària de la Cantata BWV 169, Bach també usa material propi anterior; en aquest cas, d'un concert perdut que també és l'origen del Concert per a clavicèmbal BWV 1053. Composta el 1726 per al 18è diumenge després de Trinitat, preveu una contralt solista, cor a quatre veus (al coral final) i un conjunt instrumental idèntic a l'anterior, a excepció de la flauta. L'orgue fa de solista a la simfonia i d'acompanyant únic de la veu solista a l'arioso. Al llarg de l'arioso i l'ària sentim diverses vegades «Got soll allein mein Herz haben» (Només Déu tindrà el meu cor) que actua com un *ritornello*. La melodia tan brodada de l'orgue afegeix pes al sentit de les paraules. L'ària que segueix al recitatiu exemplifica com una reelaboració de material pot millorar l'original. El seu ritme de siciliana s'adiu perfectament al que hom ha considerat una contemplació de l'amor diví, en consonància amb el vers inicial de la cantata.

Ich lasse dich nicht, du segnest mich denn és un motet a doble cor a quatre veus que es clou amb un coral a quatre veus. Un grup instrumental no especificat dobla les veus. El primer moviment està clarament dividit en dues parts: a la primera, ambdós cors actuen com a grups compactes que dialoguen, i a la segona, ja no a doble cor, les sopranos canten el coral mentre les altres veus acompanyen imitativament. Després d'un període en què havia estat considerat obra de Johann Christoph Bach, un cosí del seu pare, avui es té la certesa que és obra de J. S. Bach.

LLETRES

JOHANN SEBASTIAN BACH

1685 Eisenach, Alemanya – 1750 Leipzig

CANTATA BWV 146

Wir müssen durch viel Trübsal in das Reich Gottes eingehen

Celebració: 3er diumenge després de Pasqua (Jubilate)

Sinfonia

Oboe I/II, Taille, Violino I/II, Viola, Continuo

Cor

Violino I/II, Viola, Continuo

Wir müssen durch viel Trübsal
in das Reich Gottes eingehen.

Aria

Continuo

Ich will nach dem Himmel zu,
Schnödes Sodom, ich und du
Sind nunmehr geschieden.
Meines Bleibens ist nicht hier,
Denn ich lebe doch bei dir
Nimmermehr in Frieden.

Recitativo S

Violino I/II, Viola, Continuo

Ach! wer doch schon im Himmel wär!
Wie dränget mich nicht die böse Welt!
Mit Weinen steh ich auf,
Mit Weinen leg ich mich zu Bette,
Wie trüglich wird mir nachgestellt!
Herr! merke, schaue drauf,
Sie hassen mich, und ohne Schuld,
Als wenn die Welt die Macht,
Mich gar zu töten hätte;
Und leb ich denn mit Seufzen und Geduld
Verlassen und veracht,
So hat sie noch an meinem Leide
Die größte Freude.
Mein Gott, das fällt mir schwer.
Ach! wenn ich doch,
Mein Jesu, heute noch
Bei dir im Himmel wär!

Aria S

Flauto traverso, Oboe damore I/II, Continuo

Ich säe meine Zähren
Mit bangem Herzen aus.
Jedoch mein Herzeleid
Wird mir die Herrlichkeit
Am Tage der seligen Ernte gebären.

Recitativo T

Continuo

Ich bin bereit,
Mein Kreuz geduldig zu ertragen;
Ich weiß, dass alle meine Plagen
Nicht wert der Herrlichkeit,
Die Gott an den erwählten Scharen
Und auch an mir wird offenbaren.
Itzt wein ich, da das Weltgetümmel
Bei meinem Jammer fröhlich scheint.
Bald kommt die Zeit,
Da sich mein Herz erfreut,
Und da die Welt einst ohne Tröster weint.
Wer mit dem Feinde ringt und schlägt,
Dem wird die Krone beigelegt;
Denn Gott trägt keinen nicht mit Händen in den Himmel.

Aria (Duetto) T B

Oboe I/II, Violino I/II, Viola, Continuo

Wie will ich mich freuen, wie will ich mich laben,
Wenn alle vergängliche Trübsal vorbei!
Da glänz ich wie Sterne und leuchte wie Sonne,
Da störet die himmlische selige Wonne
Kein Trauern, Heulen und Geschrei.

Choral

Flauto traverso e Oboe I e Violino I col Soprano, Oboe I e Violino II coll'Alto, Taille e Viola col Tenore, Continuo

Denn wer selig dahin fährt,
Da kein Tod mehr klopft an,
Dem ist alles wohl gewähret
Was er ihm nur wünschen kann.
Er ist in der festen Stadt,
Da Gott seine Wohnung hat;
Er ist in das Schloss geführt,
Das kein Unglück nie berührt.

CANTATA BWV 169

Gott soll allein mein Herze haben

Celebració: 18è diumenge després de la Trinitat

Sinfonia

Oboe I/II, Taille, Violino I/II, Viola, Organo obligato e Continuo

Arioso A

Continuo

Gott soll allein mein Herze haben.
Zwar merk ich an der Welt,
Die ihren Kot unschätzbar hält,

Weil sie so freundlich mit mir tut,
Sie wollte gern allein
Das Liebste meiner Seele sein.
Doch nein; Gott soll allein mein Herze haben:
Ich find in ihm das höchste Gut.
Wir sehen zwar
Auf Erden hier und dar
Ein Bächlein der Zufriedenheit,
Das von des Höchsten Güte quillet;
Gott aber ist der Quell, mit Strömen angefüllet,
Da schöpf ich, was mich allezeit
Kann sattsam und wahrhaftig laben:
Gott soll allein mein Herze haben.

Aria A

Organo obligato e Continuo

Gott soll allein mein Herze haben,
Ich find in ihm das höchste Gut.
Er liebt mich in der bösen Zeit
Und will mich in der Seligkeit
Mit Gütern seines Hauses laben.

Recitativo A

Continuo

Was ist die Liebe Gottes?
Des Geistes Ruh,
Der Sinnen Lustgenieß,
Der Seele Paradies.
Sie schließt die Hölle zu,
Den Himmel aber auf;
Sie ist Elias Wagen,
Da werden wir in Himmel nauf
In Abrahms Schoß getragen.

Aria A

Violino I/II, Viola, Organo obligato e Continuo

Stirb in mir,
Welt und alle deine Liebe,
Dass die Brust
Sich auf Erden für und für
In der Liebe Gottes übe;
Stirb in mir,
Hoffart, Reichtum, Augenlust,
Ihr verworfnen Fleischestriebe!

Recitativo A

Continuo

Doch meint es auch dabei
Mit eurem Nächsten treu!

Denn so steht in der Schrift geschrieben:
Du sollst Gott und den Nächsten lieben.

Choral

Oboe I/II e Violino col Soprano, Violino coll'Alto, Taille e Viola col Tenore, Continuo

Freu dich sehr, o meine Seele,
und vergiß all Not und Qual,
weil dich nun Christus, dein Herre,
ruft aus diesem Jammertal.
Aus Trübsal und großem Leid
sollst du fahren in die Freud,
die kein Ohr hat je gehöret,
die in Ewigkeit auch währet.

LLETRES

JOHANN SEBASTIAN BACH

1685 Eisenach, Alemanya – 1750 Leipzig

CANTATA BWV 146

Cal que passem molt de sofriment

Celebració: 3er diumenge després de Pasqua (Jubilate)

Simfonia

Oboè I/II, Taille, Violí I/II, Viola, Continu

Cor [S, C, T, B]

Violí I/II, Viola, Continu

Cal que passem per molts de sofriment
per a entrar al Regne de Déu.

Ària [Contralt]

Continu

Jo me'n vull anar cap al Cel,
Tu i jo, Sodoma menyspreable,
d'ara en endavant ens divorciem.
Aquí ja no hi tinc el meu estatge,
perquè, si jo amb tu visqués,
no viuria en pau mai més.

Recitatiu [Soprano]

Violí I/II, Viola, Continu

Al, tant de bo ja fos al Cel!
Com m'atipa d'aquest món pervers!
Ploro quan m'alço del llit,
me'n vaig a dormir plorant,
m'acuiten els mals ginys!

Senyor!, fixa-t'hi, vés mirant,
no tinc cap culpa, tothom m'odia,
com si el món, de mi, disposés,
dur-me fins a la mort podria;
i visc amb paciència i gemecs
menyspreat, abandonat,
com si amb els meus sofriments,
se'n fes la xalesta gran.
Déu meu, detura el meu ofec.
Ah!, tant de bo,
Jesús meu, si avui mateix,
ja fos amb tu dalt del Cel!

Ària [Soprano]

Traverso, Oboè damor I/II, Continu
Sembraré les meves llàgrimes
amb l'angoixa dins del cor
malgrat que de la meva desgràcia
en naixerà l'esplendor,
el jorn de la sega benaurada.

Recitatiu [Tenor]

Continu
Estic a punt
per portar la meva creu, pacient;
sé que tots els meus turments
no es mereixen, de bon tros,
la Glòria que a l'estol d'elegits,
i a mi també, Déu ha promès.
Ara estic plorant i la disbauxa del món
sembla que se'n riu del meu dol:
Aviat arribarà el moment
en què se sentirà alegre el meu cor,
i tot el món serà un plany, aleshores.
Sols qui l'enemic estossi amb destresa,
Assolirà la seva corona;
car, Déu ningú vol al va cel, si no hi va amb les mans plenes.

Ària - Duet [Tenor, Baix]

Oboè I/II, Violí I/II, Viola, Continu
Com m'alegraré, com em delectaré,
quan totes les angoixes s'hagin acabat!
Allí brillaré com els estels i el sol fulgent,
allí res pertorba la cèlica gaubança;
no hi ha ni plors, ni crits, ni gemecs.

Coral [S, C, T, B]

Traverso i Oboè I i Violí I amb Soprano, Oboè I i Violí II amb Alto, Taille i Viola amb Tenor, Continu
Qui cap allí se'n va content,

jamai per la mort fremirà,
perquè li ha sigut tot ofert,
el que mai hagi pogut somniar.
Ell està segur a la fortalesa,
on Déu té el seu casal;
ell ha fet cap a aquell palau,
allí on no passarà cap pena.

CANTATA BWV 169

Només Déu tindrà el meu cor

Celebració: 18è diumenge després de la Trinitat

Simfonia

Oboè I/II, Taille, Violí I/II, Viola, Orgue obligato i Continú

Arioso [Contralt]

Continú

Només Déu tindrà el meu cor.
Mal que el món em vol fer veure
que el seu fem és un tresor,
amb què fetillar-me intenta
perquè ansiegi sols això,
la meva ànima amb delera.
Mes no. Només Déu tindrà el meu cor:
Jo trobo en Ell la gran Bonesa.
Hom por veure, ben cert,
ací i allà, en la terra,
rierols de contentament
que la bondat de l'Altíssim vessa,
però, Déu és la font d'un cabalós torrent,
el doll on jo vull refer-m'hi per sempre,
prendre alè i assadollar-me bojament:
Només Déu tindrà el meu cor.

Ària [Contralt]

Orgue obligato i Continú

Només Déu pot tenir el meu cor,
en ell trobo el Bé suprem,
m'estima en hores de dissort
i em vol adelitar feliçment,
al seu casal, amb un esplet de béns.

Recitatiu [Contralt]

Continú

Què és l'amor de Déu?
El repòs de l'esperit,
la fruïció de la ment,
de l'ànima, el paradís.
Ens embarra l'infern,

però, ens obre el cel;
és la carrossa d'Elies,
que al cel ens ha de portar,
fins al si d'Abraham.

Ària [Contralt]

Violí I/II, Viola, Orgue obligato i Continu

Per mi, món, ja et pots morir,
amb tots els teus amors,
perquè, dintre del meu pit,
ara i sempre, ací a la terra,
m'avesi a l'amor de Déu;
Per mi, ja us podeu morir,
ufana, plaer dels ulls, diners,
disbauxes carnals pestilents!

Recitatiu [Contralt]

Continu

Cal que també poseu cura,
de ser vers el pròxim, fidels!
Perquè, ja ho diu l'Escriptura:
Estimaràs a Déu, i el teu germà també.

Coral [S, C, T, B]

Oboè I/II i Violí amb Soprano, Violí amb Alt, Taille i Viola amb Tenor, Continu

Sigues molt feliç, oh, ànima meva,
i oblida tota misèria i turment,
perquè ara Crist, el teu Senyor,
crida d'aquesta vall de llàgrimes.
Fora de la tribulació i el gran patiment
viatja amb tal joia,
que mai no ha sentit cap orella,
que també dura per sempre.

Traducció d'**Antoni Sàbat i Aguilera**